

ST. SEBASTIANUSGILDEGESCHIEDENIS.

Volgens het reglement „der [in 1881] vernieuwde schutterij van Mheer“ is deze „opricht in het jaar 1721, onder den titel van het broederschap van den H. Sebastianus“. Dit is echter niet juist, ze bestond toen al lang; wel werd zij omstr. dat jaar heringericht.

Het geen blijkt uit de volgende papieren, ten Rijksarchieve te Maastricht (omslag Spaansch land van Daethem, Schepenband Mheer).

1. Een dubbel fol. vel, waarvan Blz. 1 en 2 beschreven; links onder een ingebrand gat.
„Aen de hoogh Eedele ende Welgeboorene Douairiere de Loe ende Wissen, Vrye vrouwe de heerlicheden Mheer, Aubie, St. Mertens, Nouren, Coenraetzheyen ende onderdaenigh respect U. W. Eed. inghesetene ende onderdaenen der heerlicheden Mheer...“, hoe dat zy remonstranten voortijts ende anterior aen de last swaere oorlooghsyden zijn gewoon ge. weest den voegel offt paepengaye jaerlijx om. trent sinxen te schyetten, tot recreatie ende onder. houdinghe van de overoude geploogene gherech. ticheyt van de ingeheselde broedersschappen offt schutteryen, ende tot loffelycke bywooninghe van de jaerlyxe Godtsdrachten offt processien, welke overoude gewoonte zy remonstranten gheerne als nu souden willen hervatten, doch nyet sonder preal. lable voorweete, ende kennisse van haer Eed.; keer. en hun daeromme tolle selve, seer oytmoedetijck biddende... dese vernieuwinghe ende hervattinghe van 't voegel schiessen goet willighlijck te octroyeren, ende te permitteren, ende met eenen gelieve zelfs te coomen bijwoonen“.
Volgen de ondertekeningen.
Ondergeschreven, met andere hand: „dezes wordt placidit overmits de placaten vanden Cooninck daerby observirt worden.
Wissen, den..... 1716“.

2. Eenige ledenlijsten; een „schuttenlijste tot Mheer A^o 1719“, waarop N° 1. „Den hoogh Eedelen Welgeb. heere d'heere Johan Adolph Joseph Alexander baron de Loe ende Wissen“; meer dan 100 namen; — zen id. van 1721, met vele + voor den naam, d.w.z. overleden; — een „lijste der inghesetene schutten ende nabuyrs te compareren op den h. processie. dagh 23 juny 1726, alle met goeden laebeer geweyr op de poene daertoe gestatueert“; — een Schutten. lijste van 1726 en eene van 1727.

3. Eenige rekeningen (ook in het eerste papier, onder links, een gat gebrand).

"Exposita weghens de schutterye tot Mheer A^o 1716.... voor twee trommels.... silveren vogel [hersteld, of alleen maar opgepoetst?].... voor de nieuwe stricke aen den vogel.... voor het maecken van zene isere slange om den vogel op te sellen, mede voor de plaetten onder aen den houten vogel...." Aan den koning "eenen goud gl.... voor schutteboortsen.... loon van de lambogys.... eenige potten bier voor de wytlantsche schutten...." enz.

Daze „publycke reekeninge geschiet metten trommen slaggh tot Mheer in de wayde van Sts And. Wynants." Met onderrekening.

Volgt ontvang 1716: van N.N. „om uyt te doen" 12 st.... inlaghe 6 st.... voor [d.w.z. voor het roer van een overleden lid] 2 gld. 10 st. (ook 1 gld. 10 st. of nog minder). Rekening 1725: doodschuld 2 gld. e.d. Rekg. e.d. Rekg. 1726 (er staat 1626, maar de ontvanger is de zelfde Lamb. Lousberchs, als die van rekg. 1725, „griffier der schutterye tot Mheer".

Dergelijke aantekeningen uit 1727 en 1730 op 2 dub. betel fol. vellen, beginnende over de infagen, welke „op den 16 Juny 1727 zijn worden getelt naer den h: Godts dienst aen de kerck op de trommels ten overstaen" van kapitein, luitenant en schutten. „Datelijck daeruyt zijn betaelt worden voor de twee trompetters thien gld...." (de selve trompetters met haere paerden); en verdere onkosten.

Zelfde procedure van 12 Juny 1730, wanneer men geteld heeft „in de lange weyde", en betaald „voor drey trompetters met hunne paerden ende zene keteltromme...."

Nog ontvangen „wegens 4 roer van Jan R." (overk. den).... etc.

Van de periode 1730-1881 is geen papier meer aanwezig, maar uit het zilver valt wel op te maken, dat het schuttersbedrijf vrij geregeld - al. licht met de gebruikelijke onderbrekingen, o.a. in het midden der 18de eeuw - is voortgezet. Boven genoemd reglement begint het „Schutte Boek / van / Mheer / 1881", een smal fol. in papieren koften linnen rug.

Art. 1. „Volgens oude gewoonte heeft het huis Mheer het voorrecht die eerste schoten naer den vogel te schieten...."; dan burgemeester, koning en Schutters.

Art. 2. Jaarlijsch vogel schieten op den 2° Pinkstendag.

Art. 4. De nieuwe koning ontvangt 20 pres. (later 30).

- Art. 6. Een keizer 40 fros (later 50).
- Art. 8. De oude koning wordt schuttenmeester, d.i. secretaris - penningmeester.
- Art. 9. Mis voor de overledenen op bronk maandag, 2 weken na Pinksteren.
- Art. 11. Intreegeld 25 ct, evenals contributie; heeft een zich keizer geschoten, dan betalen de schutters dat jaar het dubbele.
- Art. 27. Als bij 't overgeven van het zilver iets aan de (getalde) stukken ontbreekt, wordt vermissing van een kleine (gewone) plaat met 5 van de groote (borstplaat) met 50 gld. beboet. - Drie en dertig artikelen.

Laatst genoemd artikel schijnt niet veel geholpen te hebben, althans de vorige beschermheer beweerde altijd, dat hij (op 't kasteel, waar het zilver nu nog wordt bewaard) telkens minder platen terug kreeg, na een feest, dan hij had afgegeven....

Hierna in het boek, zene ledenlijst met vele namen.

Lijst der koningen 1881 - 1898.

Rekening 1882 - 1895, alleen de saldo's.

Volgende ledenlijsten, en gedeelten de rekg. 1907z.v.

De schuttenmis werd het laatst in 1916 bekaald.

Laatste gewone vogelschieten op Pinkstermaandag, in 1914.

Toen had men juist „nieuwe geweren" aangeschaft, d.w.z. oude legergeweren, in Luik gekocht, 16 stukken voor 80 fros; deze moesten in Augustus d.a.v. naar 't raad huis gebracht en zijn daar, op eenen zolder, bedorven.

Het bedrijf is nu (1934) vrij wel gestaakt.

Contributie wordt niet meer betaald, dus geen kasgeld, dus geen jaarlijkse Mis, of Mis voor eenen overleden schutter, ook geen begeleiden der processie.

Want geen erft landzigenendom.

In 1917 waren er nog 54 leden, meer dan op 't oogenblik.

De toestand is gelijkt St. Geertscuid en men zou de laatste jaren, nog meer op den achtergrond zijn geraakt, in dien niet de aanwezigheid van eenen typischen keizer, die zelf gaarne over de schuttenrij spreekt en bij gelegenheid van zich doelspreken, de aandacht af en toe op St. Sebastiaan van Mheer deed vestigen. - Laatste aantekeningen

in het boek van 1919, toen trouwde zene dochter van den kasteelheer, ter eere waarvan de schuttenrij is opgetrokken, heeft vogelgeschoten, enz.

Als geschenk bood zij „een mooye mei" aan, van kunst.

bloemen; in Maastricht vervaardigd (kosten 15 gld.).

Tot de moeilijkheden heeft de oprichting eener harmonie veel bijgedragen, die trok spoedig de beste krachten tot zich en bleef trekken, doordat ze op concoursen succes had.

Voor twee bloeiende vereenigingen is op een klein dorp gewoonlijk geene plaats, het is 't een of het ander.

Ook het nieuwe instituut der burgerwachten zal er kwaad aan hebben gedaan.

HET ZILVER, ENZ.

Dit bestaat uit: 35 koningsplaten, gedateerd 1726 (alleen namen en jaar), 1730 (id.), 1781, 1784 (id.), 1785, 1797, 1803, 1804 (? zeer flauw ingekrast), 1805 (initiaal en jaar), 1806 (naam en jaar), 1807, 1811, 1823 (MR en jaar), 1825 (groot schild; BDL en jaar), 1845, 1850, 1853, 1870, 1886, 1887, 1888, 1890, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1901, 1902, 1903, 1910, 1911, 1912, 1913 en 1914.

Een keizerschild (1910, van P. H. Beckers).

Een vlammand hart zonder opschrift, en een waar. op slecht IKT (koningssplaat n° 36 ?).

Een schild ter herdenking van den 30 Oct. 1889 overleden overste J. Smeets.

Een sikket van 1900 met drie namen (?).

Een geheel en vogel met opstaande vleugels, groot; snavel, kroon, kam en poeten verguld; oogen van rood glas. Aanhangend een verguld-zilv. schildje, waar op een 8-deelig wapen: 1 en 6 Instenraedt, 2 en 5 Mheer, 3-8 Bongart, 4 en 7 Heyden. - Het zilver is dun en vrij leelijk.

Vaandel van roode damast zijde met goud franje; in 't medaillon de patroon-martelaar op tinnen geschl. derd (beschadigd), zonder op lint st. Sebastien, aan de keerzijde het geborduurde wapen de Loë en 't jaartal 1857.

Eenige sabels, waaronder een kromme, betrekkelijk oude scherm sabel, en een degen.

De schutters droegen uniform pet, witte broek en de zigen jas waar over een oranje sjerp; de officieren huurden hunne costuums, alleen keizer P. Beckers bezit een eigen uniform.

Er waren ook „bijlermaander" (2).

In de kerk een schilderij zonder lijst, voorstellend den patroon en het pijl-wiltrekkende engeltje, gehavend; op geborgen.

Bij het priester koor, een patroonsbeeld.

Het is echter niet gezegd, dat deze stukken eigen dom der schutterij waren.